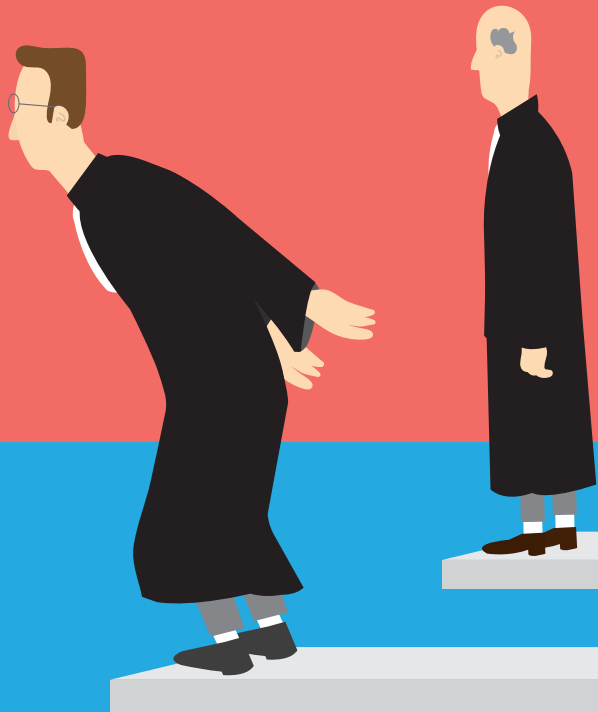

EMOTIVE JUSTICE

Laypersons' and legal professionals' evaluations of emotional victims within the just world paradigm

ALICE BOSMA

Emotive Justice

Emotive Justice

Laypersons' and legal professionals' evaluations of emotional victims within the just world paradigm

Alice Kirsten Bosma

ISBN: 978-94-6240-520-2

Published by Wolf Legal Publishers

 Wolf Legal Publishers (WLP)

Talent Square 13

5038 LX Tilburg

Tel. +31 (0)13 - 582 13 66

Fax +31 (0)84 - 837 67 00

E-Mail: info@wolfpublishers.nl

www.wolfpublishers.nl

Cover image: Studio Vuurdorn

Cover design: Martijn Beks

All rights reserved. Subject to the exceptions laid down in the Dutch Copyright Act 1912, no part of this publication may be reproduced (including stored in an automated data system), or made public, in any way whatsoever, without the prior written permission of the publisher. The amount due for photocopying under Articles 16B and 17 of the Dutch Copyright Act 1912 is to be paid to the Dutch Stichting Reprorecht. Pursuant to Article 16 of the Dutch Copyright Act 1912, anyone wishing to reproduce part of this publication in anthologies, readers and other compilations must seek the publisher's prior permission. Although great care has been taken in the production of this publication, neither the author(s), editor(s) nor the publisher accept any liability for possible errors or imperfections.

© Alice Kirsten Bosma / Wolf Legal Publishers 2019

Emotive Justice

*Laypersons' and legal professionals' evaluations
of emotional victims within the just world paradigm*

Alice Kirsten Bosma

Contents

Preface / Acknowledgments	IX
About the author	XI
List of Publications	XII
Samenvatting	XV
1. Introduction	I
Aim: explore victim-oriented reactions by legal professionals	5
Aim: focus on emotional victims of crime	7
Aim: improve the measurement of strategies	8
Central research question and hypothesis	8
Research design and overview	9
PART I Theoretical framework	II
2. Belief in a just world: the state of the art	13
2.1 A framework of victim-oriented BJW strategies	15
2.2 The relative use of positive and negative strategies	18
2.3 Conceptualization of (in)justice	21
2.4 Conclusion	26
3. The emotional victim	29
3.1 The conventional BJW vignette	29
3.2 Advantages of the emotional victim vignette	31
3.3 Emotions influencing positive and negative strategies	35
3.4 Observers' expectations about victims' emotions	39
3.5 Conclusion	40

4. The emotional victim in the criminal justice context	43
4.1 Professional reactions towards victims	44
4.2 Re-emotionalization of law	46
4.3 The impact of emotions	49
4.4 Victim participation and the emotionality argument	54
4.5 Managing emotions related to victims' narratives	57
4.6 Conclusion	60
5. Improving the measurement of strategies	63
5.1 Vignette technique	64
5.2 Improving questionnaires	66
5.3 Articulated Thoughts in Simulated Situations	73
5.4 Conclusion	76
PART II Laypersons' encounters with emotional victims of crime	77
6. Laypersons' ratings of emotional victims of crime	79
6.1 Study 1: Anger and sadness versus non-emotional suffering	80
6.2 Study 2: Anger versus non-emotional suffering in a VIS	89
6.3 Study 3: Anger and sadness, a matter of expectations	93
6.4 General discussion	105
7. Laypersons' articulated thoughts about emotional victims of crime	109
7.1 Method	110
7.2 Results and discussion	119
7.3 Conclusion	131
PART III Professionals' encounters with emotional victims of crime	133
8. Judges' articulated thoughts about emotional victims of crime	135
8.1 Method	137
8.2 Results and discussion	139
8.3 Conclusion	155

9. Prosecutors' articulated thoughts about emotional victims of crime	157
9.1 Method	158
9.2 Results and discussion	160
9.3 Conclusion	171
PART IV General discussion	173
10. General discussion	175
10.1 General discussion of the main findings	176
10.2 Limitations	180
10.3 Implications	182
Summary	187
References	191
APPENDICES	215
A – Vignette and manipulations study 6.1 and 6.2	217
B – Vignette and manipulations study 6.3	220
C – Dutch version of the Global Belief in a Just World scale	221
D – Dutch version of the short Justice Sensitivity scale	222
E – ATSS vignettes	223
F – Overview of participants and conditions	235
G – Original phrases from transcripts in Dutch	238

Preface / Acknowledgments

This book is the result of a four-year research project funded by the Tilburg Graduate Law School, Tilburg University, the Netherlands, on the basis of which I obtained my doctorate degree. I successfully defended an earlier version of this book on February 8th, 2019.

For their enthusiastic support, I thank my supervisors prof. mr. M.S. Groenhuijsen and prof. A. Pemberton. Additional financial support was granted by the Fonds Slachtofferhulp (Victim Support Fund the Netherlands) and the Catharina van Tussenbroek fonds.

This work owes much to the SSR (Training and Study Centre for the Judiciary), specifically to Albert Klijn and Rosa Jansen, and to all participants in this research.

Lastly, I am grateful to Manon Bax, Eva Mulder, Caia Vlieks and Joeri Wissink for their thought-provoking questions and ideas and their careful proof-reading.

About the author

Alice Bosma was born on April 10, 1990 in Leiderdorp, the Netherlands. In 2008 she moved to Tilburg to study law. After obtaining her LLB *with distinction*, Alice finished both the two-year program LLM Research Master in Law at Tilburg University/KU Leuven (Belgium) (*with distinction*) and the MSc Victimology and Criminal Justice at Tilburg University (*cum laude*). The combination of the two programs secured solid methodological training in different scientific areas, leading to an interdisciplinary profile.

Besides working as a student-assistant at Tilburg University in various disciplines (private law, criminal law, victimology), Alice completed internships at the Dutch Supreme court, the Office of the Dutch National Rapporteur on Trafficking in Human Beings and Sexual Violence against Children and the Ministry of Justice and Security.

In 2014, Alice started her PhD Research at INTERVICT, the International Victimology Institute Tilburg, where she also taught various courses in the MSc Victimology and Criminal Justice. Internationally, she taught courses in post-graduate courses on Victimology, Victim Assistance and Criminal Justice in the Inter University Centre, Dubrovnik, Croatia and the University of Free State, Bloemfontein, South Africa.

Alice was an active member of the PhD Council board and was a founding board member of the KNAW Hendrik Muller Netwerk, after she participated in the 7th Hendrik Muller Summer Symposium of the Dutch Royal Academy of Arts and Sciences.

Since November 2018, Alice has been working as an assistant professor at the department of Criminal Law at Tilburg University. In this position, she continues to conduct interdisciplinary research on victim participation in the criminal justice system.

List of Publications

- Zhu, G., & Bosma, A. K. (2019). Early sexual initiation in Europe and its relationship with legislative change: A systematic review. *International Journal of Law, Crime and Justice*, 57, 70-82. doi:10.1016/j.ijlcrj.2019.03.001
- Booth, T., Bosma, A. K., & Lens, K. M. E. (2018). Accommodating the expressive function of victim impact statements: The scope for victims' voices in Dutch courtrooms. *The British Journal of Criminology*, 58(6), 1480-1498. doi:10.1093/bjc/azy001
- Mulder, E., & Bosma, A. K. (2018). "Als je echt verkracht bent doe je morgen aangifte": Reacties op een non-stereotypische #MeToo casus. *PROCES*(4), 237-251.
- Mulder, E. (2018). Examining negative reactions to victims of crime. In A. K. Bosma & S. S. Buisman (Eds.), *Methoden van onderzoek in het strafrecht, de criminologie en de victimologie* (pp. 85-104). Deventer, NL: Kluwer.
- Bosma, A. K., & Buisman, S. S. (2018a). Inleiding. Evidence-based onderzoek in wetgeving en rechtspraak. In A. K. Bosma & S. S. Buisman (Eds.), *Methoden van onderzoek in het strafrecht, de criminologie en de victimologie* (pp. 1-19). Deventer: Kluwer.
- Bosma, A. K., & Buisman, S. S. (Eds.). (2018b). *Methoden van onderzoek in het strafrecht, de criminologie en de victimologie*. Deventer: Kluwer.
- Bosma, A. K., Mulder, E., & Pemberton, A. (2018). The ideal victim through other(s)' eyes. In M. Duggan (Ed.), *Revisiting the 'Ideal Victim'* (pp. 27-41). Bristol, UK: Policy Press.
- Bosma, A. K., Mulder, E., Pemberton, A., & Vingerhoets, A. J. J. M. (2018). Observer reactions to emotional victims of serious crimes: Stereotypes and expectancy violations. *Psychology, Crime & Law*, 1-21. doi:10.1080/1068316X.2018.1467910
- Bosma, A. K. (2017). Slachtoffers: tussen intimi en vreemden. *Tijdschrift voor Herstelrecht*, 17(1), 86-91. doi:10.5553/TvH/1568654X2017017001008
- Rijken, C. R. J. J., & Bosma, A. K. (2016). Key challenges in the combat of human trafficking: Evaluating the EU trafficking strategy and EU trafficking directive. *New Journal of European Criminal Law*, 7(3), 315-330.
- Bosma, A. K. (2015). Artikelen 551-552. In A. L. Melai, M. S. Groenhuijsen, F. G. H. Kristen, & T. Kooijmans (Eds.), *Het Wetboek van Strafvordering/ IJSS*. Deventer: Kluwer.
- Bosma, A. K., Van Krimpen, L., & Menenti, L. (2015). Het Slachtoffer van Seksueel Geweld Verklaar(d)(t). *Delikt en delinkwent*, 45(1).

- Rijken, C. R. J. J., & Bosma, A. K. (2014). *A review of the implementation of the EU strategy on human trafficking by EU members*. Retrieved from <https://pure.uvt.nl/ws/portalfiles/portal/5078137/TRACE_D1.1_A_review_of_the_implementation_of_the_EU_strategy_on_Human_trafficking_by_EU_members.pdf> accessed 31 July 2019.
- Van der Aa, S., Lens, K. M. E., Klerx-van Mierlo, F., Bosma, A. K., Van den Bosch, M., & Bosmans, M. (2013). *Aard, omvang en handhaving van beschermingsbevelen in Nederland*. Tilburg: International Victimology Institute Tilburg (INTERVICT).

Samenvatting

Het proefschrift behandelt de reacties van leken en juridische professionals (strafrechters en officieren van justitie) op emotionele slachtoffers van ernstige misdrijven. Hoewel men zou verwachten dat slachtoffers erkenning en steun ontvangen, weten we uit de literatuur en legio recente voorbeelden in de media, dat zelfs mensen die het beste met slachtoffers voorhebben soms op manieren reageren die eerder negatief dan positief voor het slachtoffer zijn.

De *Belief in a Just World* (BJW) theorie is een wetenschappelijke theorie die stelt dat mensen zich vasthouden aan het idee dat de wereld in principe een rechtvaardige plek is. Deze theorie kan gebruikt worden om uit te leggen waarom mensen op een bepaalde positieve of negatieve manier reageren op het moment dat zij worden geconfronteerd met onrechtvaardigheid, zoals slachtofferschap. Echter, de theorie heeft tot op heden onvoldoende aandacht besteed aan het normatieve oordeel van de toeschouwer over het slachtoffer. Ook weten we nog onvoldoende welke rol de emotie van het slachtoffer speelt in de beoordeling van een slachtofferverhaal. Reageert men anders op een boos dan op een verdrietig slachtoffer? Daarnaast is de theorie nog onvoldoende toegepast in de context van het strafrecht, waar het uitermate belangrijk is om te begrijpen wanneer mensen positief en negatief reageren op het slachtoffer.

In dit proefschrift worden verschillende kwantitatieve en kwalitatieve methoden gebruikt om aan de hand van *de Belief in a Just World* theorie te onderzoeken hoe men reageert op een emotioneel slachtofferverhaal, zoals naar voren kan komen in het spreekrecht. Daarbij zijn de reacties van niet-professionals vergeleken met de reacties van hen die in de rechtszaal geconfronteerd worden met slachtofferverhalen: Nederlandse strafrechters en officieren van justitie.

Uit het onderzoek blijkt dat zowel niet-professionals als strafrechters en officieren belang hechten aan de mogelijkheid voor slachtoffers om hun emotie te uiten, bijvoorbeeld in de vorm van het spreekrecht. Over het algemeen waren er weinig negatieve reacties en de professionals brachten empathie op voor slachtoffers. De extremen van reacties (zowel positief als negatief) waren

groter bij leken dan bij de juridische professionals. De juridische context speelt een grote rol in de reacties van juridische professionals. Rechters houden in hun reactie constant rekening met belangen van anderen, het meest prominent de verdachte. Officieren van justitie leggen nadruk op het vertalen van het verhaal van het slachtoffer in een juridisch relevant verhaal, bijvoorbeeld in het kader van schadevergoeding.

Daarnaast blijkt dat de verwachtingen die men heeft over een slachtoffer van groot belang zijn. Wanneer het slachtofferbeeld voldoet aan de verwachting die men vooraf had over de manier waarop het slachtoffer zich zou uiten, is de kans op erkenning het grootst. Daarbij is van belang op te merken dat men veel vaker uitingen van verdriet dan van boosheid verwacht. Ook bij juridische professionals speelt deze verwachting (indirect) een rol: het animo van professionals om met het slachtoffer in gesprek te gaan is groter wanneer het slachtoffer zich verdrietig toont.

De belangrijkste aanbeveling is dat mensen, zowel leken als professionals, hun verwachtingen over slachtoffers kritisch bezien en deze binnen juridische organisaties bespreekbaar maken. Met een meeromvattend slachtofferbeeld kunnen de (beperkte) negatieve reacties richting slachtoffers mogelijk dalen.

EMOTIVE JUSTICE concerns reactions of laypersons and legal professionals to emotional victims of serious crime. Although we would expect victims to receive acknowledgment and support, even the most well-meaning individuals might react in ways that enhance rather than alleviate the suffering of victims, causing secondary victimization.

The Belief in a Just World Theory (BJW) is a suitable research framework to explain why people, motivated to behave as if the world is a just place where everyone gets what they deserve, react in either positive or negative ways when they get confronted with counter-evidence, such as the victimization of an innocent victim. However, BJW theory has up until now insufficiently focused on the observers' normative evaluation of the injustice as well as the emotionality of the victim. Moreover, while negative reactions to victims are particularly harmful in institutional environments such as the criminal justice system, the theory has not sufficiently been applied in this context.

Exploring reactions to victims in different settings calls for innovative research methods adapted to the context. Both qualitative (Articulated Thoughts in Simulated Situations) and quantitative measures are employed to investigate how legal professionals (Dutch judges and prosecutors), tasked with managing the emotionality in the courtroom, as well as avoiding secondary victimization, differ from laypersons in their reactions to emotional victim narratives.

Alice Bosma is assistant professor at the department of Criminal Law, Tilburg University (NL).